

Оскарження дій (бездіяльності) державних виконавців

Стаття 4 Закону України «Про державну виконавчу службу» визначає, що державний виконавець є представником влади і здійснює примусове виконання судових рішень, постановлених іменем України, та рішень інших органів (посадових осіб), виконання яких покладено на державну виконавчу службу, у порядку, передбаченому законом.

Статтею 7 Закону України "Про державну виконавчу службу" встановлено, що державний виконавець зобов'язаний сумлінно виконувати службові обов'язки, не допускати в своїй діяльності порушення прав громадян та юридичних осіб, гарантованих Конституцією України.

З метою захисту прав громадян і юридичних осіб у виконавчому провадженні сторони та інші учасники виконавчого провадження наділені широким колом прав, а саме вони мають право ознайомлюватися з матеріалами виконавчого провадження, робити з них виписки, знімати копії, заявляти відводи у випадках, передбачених цим Законом, оскаржувати рішення, дії або бездіяльність державного виконавця з питань виконавчого провадження у порядку, встановленому цим Законом, подавати додаткові матеріали, заявляти клопотання, брати участь у провадженні виконавчих дій, давати усні та письмові пояснення, висловлювати свої доводи та міркування з усіх питань, що виникають у ході виконавчого провадження, у тому числі під час проведення експертизи, заперечувати проти клопотань, доводів та міркувань інших учасників виконавчого провадження та користуватися іншими правами, наданими законом.

В разі ж порушення прав та інтересів громадян законодавець надав можливість сторонам та іншим учасникам виконавчого провадження два шляхи оскарження дій посадових осіб державної виконавчої служби: адміністративний (до вищестоящої посадової особи) та судовий (до суду).

Стаття 40 Конституції України встановлює основоположні засади адміністративного порядку оскарження дій (бездіяльності) державних виконавців та передбачає, що всі мають право направляти індивідуальні та колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, які зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про звернення громадян» під зверненнями громадян слід розуміти викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги.

Скарга – це звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Стаття 82 Закону України «Про виконавче провадження» передбачає можливість стягувача та іншими учасниками виконавчого провадження (крім боржника) подати скаргу на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця та інших посадових осіб державної виконавчої служби до

начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або до керівника відповідного органу державної виконавчої служби вищого рівня чи до суду. Боржник же має право оскаржувати рішення, дії або бездіяльність державного виконавця та інших посадових осіб державної виконавчої служби виключно в судовому порядку.

Одночасно Законом визначено, що скарга на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця подається начальнику відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець. Рішення, дії чи бездіяльність начальника відділу можуть бути також оскаржені до вищестоящего органу державної виконавчої служби.

Вищевказана норма закону визначає також вимоги до скарги, яка подається до начальника відповідного органу державної виконавчої служби та передбачає, що скарга подається в письмовій формі та повинна включати:

1) найменування органу державної виконавчої служби, до якого вона подається;

2) повне найменування (ім'я) стягувача та боржника, їх місце проживання чи перебування (для фізичних осіб) або місцезнаходження (для юридичних осіб), а також найменування (ім'я) представника сторони виконавчого провадження, якщо скарга подається представником;

3) реквізити виконавчого документа (вид документа, найменування органу, що його видав, день видачі та номер документа, його резолютивна частина);

4) зміст оскаржуваних рішень, дій чи бездіяльності та норму закону, яку порушено;

5) викладення обставин, якими скаржник обґрунтовує свої вимоги;

6) підпис скаржника або його представника із зазначенням дня подання скарги.

Скарга, подана у виконавчому провадженні начальнику відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, розглядається у десятиденний строк з дня її надходження. За результатами розгляду скарги начальник відділу виносить постанову про її задоволення чи відмову, яка в десятиденний строк може бути оскаржена до вищестоящего органу державної виконавчої служби або до суду. Скарга, подана без додержання вимог, викладених у частині шостій цієї статті, розглядається начальником відділу в порядку, встановленому Законом України "Про звернення громадян".

Рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами до суду, який видав виконавчий документ, а іншими учасниками виконавчого провадження та особами, які залучаються до проведення виконавчих дій, - до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

Крім того, рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб) можуть бути оскаржені до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

Необхідно також зазначити, що з метою забезпечення належного контролю за своєчасністю, правильністю, повнотою виконання рішень

державним виконавцем Законом України "Про виконавче провадження" посадовим особам державної виконавчої служби надано право проводити перевірку законності виконавчого провадження.

Про результати перевірки виконавчого провадження посадовою особою, яка його витребувала, виноситься постанова, що є обов'язковою для виконання державними виконавцями та підлеглими посадовими особами державної виконавчої служби.

Постанова про перевірку, проведення чи результат перевірки виконавчого провадження може бути оскаржена до вищестоящої посадової особи органів державної виконавчої служби або до суду.

Правовою основою судового способу оскарження дій державного виконавця є стаття 55 Конституції України, якою кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Відповідно до статті 121-2 Господарського процесуального кодексу України скарги на дії чи бездіяльність органів державної виконавчої служби щодо виконання рішень, ухвал постанов господарських судів подаються до господарського суду.

Скаргу може бути подано до суду безпосередньо або після оскарження рішення, дії або бездіяльності державного виконавця до начальника відповідного органу державної виконавчої служби.

За результатами розгляду скарги загальний суд постановляє рішення, а господарський суд – ухвалу.

У разі встановлення обґрунтованості скарги суд визнає оскаржувані дії (бездіяльність) неправомірними і зобов'язує державного виконавця або іншу посадову особу задовольнити вимогу заявника та усунути порушення або іншим шляхом поновлює його порушені права та свободи.

Якщо оскаржувані дії були вчинені відповідно до вимог чинного законодавства, і права та свободи скажника не було порушено, суд постановляє рішення про відмову у задоволенні скарги.

Заступник начальника ВДВС
ГУЮ у Кіровоградській області

Ю.П. Секмедін